

УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ
ФАКУЛТЕТ: Филозофски

ИЗВЈЕШТАЈ
о оцјени урађене докторске тезе

ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ

Наставно-научно вијеће Филозофског факултета Универзитета у Бањој Луци, на сједници одржаној 27.2.2014. године, донијело је одлуку број 07/3.300-2/14 о именовану Комисију за оцјену урађене докторске дисертације мр Бошка Бранковића, под насловом „Спољни аспект покрета за вјерску аутономију у Босни и Херцеговини од 1896. до 1905. године“. Комисија је именована у сљедећем саставу:

- 1) проф. др Ђорђе Микић, редовни професор Филозофског факултета Универзитета у Бањој Луци, ужа научна област: Национална историја новог вијека – председник комисије;
- 2) проф. др Дејан Микавица, ванредни професор Филозофског факултета Универзитета у Новом Саду, ужа научна област: Историја модерног доба – члан комисије;
- 3) доц. др Боро Бронза, доцент Филозофског факултета Универзитета у Бањој Луци, ужа научна област: Општа историја – члан комисије;
- 4) Доц. др Драгиша Васић, доцент Филозофског факултета Универзитета у Бањој Луци, ужа научна област: Помоћне историјске науке – члан комисије.

Датум и орган који је именовано комисију. Састав комисије са знаком имена и презимена сваког члана, звање, назив уже научне области за коју је изабран у звање и назив универзитета и факултета у којој је члан комисије запослен.

1. УВОДНИ ДИО ОЦЈЕНЕ ДОКТОРСKE ТЕЗЕ

Докторска дисертација под насловом „Спољни аспект покрета за вјерску аутономију у Босни и Херцеговини од 1896. до 1905. године“ садржи 226 страница текста, 591 напомену из 8 архивских извора (Шест необјављених: Архив Босне и

Херцеговине у Сарајеву (2 фонда); Архив Србије у Београду (1 фонд); Архив Српске православне цркве у Београду (1 фонд); Архива Епархије бихаћко-петровачке (1 документ) и један рукопис у посједу кандидата и два објављена, 14 штампаних новина (које су излазиле у проучаваном периоду на територији данашњих држава: Босне и Херцеговине, Србије, Хрватске, Њемачке, Аустрије и Мађарске) и 56 литературних дјела. У складу са методологијом писања научноистраживачких радова, докторска дисертација садржи девет поглавља:

- I) Увод
- II) Спољнополитичко питање борбе устаника за политичку аутономију Босне и Херцеговине
- III) Улога Српске православне цркве у спољнополитичким релацијама Босне и Херцеговине и потписивање Конвенције 1880. године
- IV) Дјеловање дабробосанског митрополита Саве Косановића у борби са окупационим властима
- V) Аспект борбе српских црквено-школских општина са окупационим аустроугарским властима до 1896. године
- VI) Почетак покрета српских црквено-школских општина у Босни и Херцеговини за самоуправу 1896. године
- VII) Контакти између представника српског и муслиманског аутономног покрета и спољни утицај
- VIII) Закључак
- IX) Извори и литература

а) Истаћи основне податке о докторској тези: обим, број табела, слике, број цитиране литературе и навести поглавља.

2. УВОД И ПРЕГЛЕД ЛИТЕРАТУРЕ

У Уводу је кандидат обрадио предмет рада своје дисертације. Ту је изложио главне замисли на којима је базирао и описивао основне идеје које је надограђивао

на радовима досадашњих аутора за свако поглавље и у њиховом складу, али дајући до знања да је велики дио рада настао на основу самосталних закључака у процесу истраживања до сада неистражене архивске грађе везане за спољнополитички аспект борбе. При томе је полазио од приказа политичке ситуације у тадашњој Европи, Аустроугарској Монархији, Србији и Босни и Херцеговини. Приказао је тадашњу политичку ситуацију у окупираним покрајинама, Србији, Аустроугарској, али и просвјетне и црквене прилике. Посебно је истакао прилике у Србији, која ће касније бити највећи ослонац вођама српске аутономне борбе у Босни и Херцеговини.

У оцјени Увода и прегледа литературе кандидат је указао да је највећи дио дисертације базиран на објављеној и необјављеној архивској грађи и штампи с краја 19. и почетка 20. вијека. Посебно је нагласио, да су Божо Маџар и Томислав Краљачић (посебно Маџар) у великој мјери обрадили борбу на унутрашњем плану, али да су спољни само површно дотакли.

Аутор је нагласио да се новија истраживања нису много одмакла од оних рађених прије једне, двије или више деценија и да се већина историчара и даље држе проучавања покрета на унутрашњем плану, везујући се за једну општину, највећим дијелом за оне веће, мостарску, сарајевску или бањалучку, док се питања спољног утицаја или саме акције вођа покрета остављају по страни.

Значај истраживања је у томе што у историографији нема студија, нити већих научних радова о овој теми. У питању је тема која је у досадашњој историографији, на жалост, остала скоро сасвим неистражена. Како су унутрашња питања овога самоуправног, а у ствари дубоког политичког и националног покрета и код Срба и код муслимана већ обрађена без улажења у његову спољнополитичку димензију тако су и спољне акције и дипломатија, која је дјеловала по овом питању, у великом кругу заобилажене, што нам даје за право да закључимо да је ово било јако осјетљиво политичко питање како у далекој, тако и у ближој националној прошлости.

Научно разумијевање услова који су утицали на настанак, развој и трансформацију вјерских покрета, те спољни утицај на исте треба да омогући научно објашњење начина путем којих се на њих вршио политички и информативно-управљачки утицај споља. У архивској грађи од 1896–1905. године ради се о великом броју извјештаја Српске дипломатије из Беча, Пеште, Петрограда,

Цариграда (са Порте и из Патријаршије), а с обзиром да ова материја није пажљивије истраживана у прошлости може се закључити да је покрет Срба и муслимана за вјерску самоуправу, који је трајао код Срба од 1896. до 1905. и код муслимана од 1899. до 1909. године, имао како свој унутрашњи тако и спољни развој и политичко дјеловање.

Већина историчара који су се бавили проучавањем тема везаних за ову проблематику површно су се дотицали спољног аспекта, доминирало је унутрашње питање овог покрета. Мада је ова тема истраживачки изазовна она ипак није привлачила историчаре. Нико није улазио дубље у проблем и детаљније истраживање.

- а) Укратко истаћи разлог због којих су истраживања предузета и циљ истраживања;
- б) На основу прегледа литературе сажето приказати резултате претходних истраживања у вези проблема који је истраживан;
- в) Навести допринос тезе у рјешавању изучаване проблематике;
- г) У прегледу литературе треба водити рачуна да обухвата најновија и најзначајнија сазнања из те области код нас и у свијету.

3. МАТЕРИЈАЛ И МЕТОД РАДА

Проучавани материјал највећим дијелом је архивска грађа, која се односи на процес који је кандидат обрађивао у дисертацији. Други дио проучаваног материјала представља штампа из проучаваног периода, која је излазила у Босни и Херцеговини, Србији, Хрватској, Мађарској, Аустрији, Њемачкој и Хрватској. Трећи и најмањи дио представља литература, која није обимна, али знајући досадашње резултате који су постигнути проучавајући овај проблем, кандидат није много могао пронаћи литературе везане за тај проблем, јер је највећи дио везан искључиво за унутрашње проблеме покрета, док је спољни утицај заобилажен у широком луку. На основу увида у коришћену архивску грађу, штампу и литературу, кандидат је показао систематичност и критичност какву треба да покаже историчар приликом проучавања одређеног историјског процеса.

Методе које је аутор користио у обради тезе биле су изведбене. Превасходно се руководио методом историјске науке – компаративном и аналитичком. Највише се служио аналитичком методом, јер је анализе усмјеравао на онај материјал који најдубље говори о релевантним историјским процесима. Служећи се методом

модерне историографије успјешно је реконструисао одређена дешавања у посматраном историјском периоду, везана за политичка дешавања око српског покрета за аутономију, првенствено на спољном, а онда и на унутрашњем плану.

Сагледавајући резултате добијене у дисертацији Комисија закључује да није било промјене резултата у пријави тезе. Добијени резултати су јасно приказани.

- а) објаснити материјал који је обрађиван, критеријуме који су узети у обзир за избор материјала;
- б) дати кратак увид у примјењени метод рада при чему је важно оцјенити сљедеће:
- в) да ли су примјењене методе адекватне, довољно тачне и савремене, имајући у виду достигнућа на том пољу у свјетским нивоима;
- г) да ли је дошло до промјене у односу на план истраживања који је дат приликом пријаве докторске тезе, ако јесте зашто;
- д) да ли испитивани параметри дају довољно елемената или је требало испитивати још неке, за поуздано истраживање;
- е) да ли је статистичка обрада података адекватна;
- ж) да ли су добивени резултати јасно приказани;

4. РЕЗУЛТАТИ И НАУЧНИ ДОПРИНОС ИСТРАЖИВАЊА

Резултати и научни допринос истраживања кандидата мр Бошка Бранковића, показују да је докторска дисертација утемељена на широкој изворној основи објављене и необјављене архивске грађе, првенствено из Архива Србије у Београду и Архива Босне и Херцеговине у Сарајеву. Врло систематично и детаљно су обрађени пронађени документи из три фонда (два у Сарајеву и једног у Београду), који темељно приказују ток борбе Срба у Босни и Херцеговини за аутономна права у области школства и религије и спољни утицај на исту.

Кандидат јасно прави разлику између спољног и унутрашњег аспекта борбе, систематично их повезујући на основу пронађене грађе (везане за спољни аспект) и досадашњих резултата истраживања (везаних за унутрашњи аспект борбе).

Упоредо са праћењем унутрашњег аспекта борбе, кандидат је по први пут у историјској науци, приказао спољни аспект борбе, везе покрета са Србијом, Русијом, различитим опозиционим круговима у Аустроугарској (највећим дијелом у данашњој Хрватској, Чешкој и Војводини).

Централно мјесто дисертације, спољни аспект борбе од 1896. до 1905. године кандидат је обрадио научном критичношћу са посебним освртом на спољнополитичка дешавања око покрета везана за предају четири царска меморандума, дешавања и акције у времену између предаје тих докумената.

Свако мишљење аутора дисертације, примједаба или запажање поткријељени су аргументима и прворазредним изворима, различитим документима, писмима, изјавама, пописима и сл.

Упоређујући резултате, до којих је аутор дисертације, мр Бошко Бранковић, дошао, у односу на резултате других истраживача овог историјског проблема, прије свих Боже Мацара и Томислава Краљачића, види се да је аутор дисертације отишао корак даље и посматрани историјски проблем приказао из аспекта који је, до сада, у мањој мјери проучаван у нашој историјској науци – из спољнополитичког аспекта.

Аутор дисертације је, држећи се досадашњих резултата, до којих су дошли Краљачић и Мацар, повезао у једну цјелину са резултатима својих истраживања, до којих је дошао проучавајући спољни аспект (гдје доминантну улогу има спољни аспект), заокруживши тако један битан период историје српског народа у Босни и Херцеговини.

Добијени резултати су произашли из систематски и јасно приказаних проучавања архивских докумената, необјављених и објављених докумената, штампе и литературе и на основу критичког посматрања сваког документа појединачно и у контексту ширег уклапања са осталим документима и претходним резултатима других истраживача, посебно на унутрашњем плану борбе.

Добијени резултати у многоме ће користити историјској науци, посебно у контексту даљих истраживања историје српског народа у Босни и Херцеговини, под чизмом Аустроугарске монархије.

- а) Укратко навести резултате до којих је кандидат дошао;
- б) Оцијенити да ли су добивени резултати правилно, логично и јасно тумачени, упоређујући са резултатима других аутора и да ли је кандидат при томе испољавао довољно критичности;
- в) Посебно је важно истаћи до којих нових сазнања се дошло у истраживању, који је њихов теоријски и практични допринос, као и који нови истраживачки задаци се на основу њих могу утврдити или назирати.

5. ЗАКЉУЧАК И ПРИЈЕДЛОГ

Истраживањем овог проблема, кандидат је настојао допринијети заокруживању једне цјелине, која би заједно, с до сада проученим проблемима везаним за дјеловање покрета унутар окупираних покрајина, дала једну нову слику дешавањима у току борбе Срба у Босни и Херцеговини за вјерску и просвјетну

аутономију у оквиру Аустроугарске монархије, крајем 19. и почетком 20. вијека.

Кориштењем, до сада, непознатих архивских докумената, стављајући их у једну цјелину са до сада познатим резултатима научних истраживања, кандидат је успио, да допринесе расвјетљавању једног битног историјског, националног и културног питања у општој историји српског народа, не само у Босни и Херцеговини, већ и Србији.

Посебан значај урађеној тези дају, до сада необјављени архивски документи, из тог времена, посланства Краљевине Србије у Цариграду, а који се односе на међународне дипломатске акције, у које су били укључени дипломатски кругови више европских земаља, о чему је владу у Београду информисао секретар српског посланства Милан Пећанац, који је уједно био задужен, од стране владе у Београду, да се бави овим питањем, и помаже српски покрет у Цариграду.

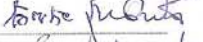
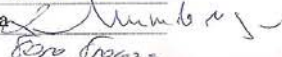
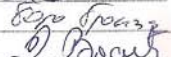
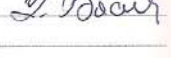
Гледано у цјелини, урађени текст одликују највиши научни стандарди и захтјеви докторске дисертације из историјских наука.

На основу свега наведеног, чланови Комисије предлажу Наставно-научном вијећу Филозофског факултетау Бањој Луци, да мр Бошку Бранковићу одобри одбрану докторске дисертације, под насловом „**Спољни аспект покрета за вјерску аутономију у Босни и Херцеговини од 1896. до 1905. године**“.

- а) Навести најзначајније чињенице што тези даје научну вриједност, ако исте постоје дати позитивну вриједност самој тези;
 б) Ако је приједлог негативан, треба дати опширније образложење и документовано указати на учињене пропусте, односно недостатке написане докторске тезе.

Бања Лука, 5.3.2014.

ПОТПИС ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

1. Проф. др Ђорђе Микић
2. Проф. др Дејан Микавица
3. Доц. др Боро Бронза
4. Доц. др Драгиша Васић
5. _____
6. _____

ИЗДВОЈЕНО МИШЉЕЊЕ: Члан комисије који не жели да потпише извјештај јер се не слаже са мишљењем већине чланова комисије, дужан је да унесе у извјештај образложење, односно разлог због којих не жели да потпише извјештај.

ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ БАЊА ЛУКА
FACULTY OF PHILOSOPHY BANJA LUKA
Булевар војводе Петра Бојовића бр. 1а, Бања Лука
телефон: 051/322-780, 322-790, 323-080, 323-530
e-mail: fil.fakultet@blic.net

Број: 07/3.680-3/14
Дана: 08.04.2014. године

На основу члана 71. Закона о високом образовању („Службени гласник Републике Српске“, број 73/10, 104/11 и 84/12) Наставно-научно вијеће Факултета, на сједници одржаној 08.04.2014. године донијело је следећу

О Д Л У К У

о усвајању Извјештаја комисије за оцјену докторске дисертације

1.

Усваја се Извјештај комисије за оцјену докторске дисертације кандидата мр Бошка Бранковића, под насловом «СПОЉНИ АСПЕКТ ПОКРЕТА ЗА ВЈЕРСКУ АУТОНОМИЈУ У БОСНИ И ХЕРЦЕГОВИНИ ОД 1896. ДО 1905. ГОДИНЕ».

2.

Ментор код израде докторске дисертације био је др Ђорђе Микић, редовни професор Филозофског факултета Универзитета у Бањој Луци.

3.

Саставни дио ове Одлуке је извјештај Комисије за оцјену докторске дисертације.

4.

Ова Одлука ступа на снагу даном доношења.

Достављено:

1. Именованом
2. Сенату
3. Рачуноводству
4. У досије

Д Е К А Н

Проф. др Драго Бранковић